

OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TYŽDENNÍK.

Predplatná cena:

Na celý rok 4 kor. — hal.
 Na pol roka 2 > — >
 Na štvrt roka 1 > — >
 Jednotlivé číslo 6 halierov.

Vychodí každú nedeľu.

Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNYÁNSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
 VI. okr., Aradi-utca 14.

Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
 Nevyplatené listy sa neprijímajú.

Poľovačka na vlkov.

Pomáhajme si!

Onoho sa už popísalo, pohovorilo o príčinách upadovania našej remeselníckej i hospodárskej triedy. A nie bez základu. Veď každodenne počúvame hlasy ťažkej ponosy. Remeselník ponesie sa, že nemá práce a gazda, že zbožie nemá ceny. Remeselník zatvára svoju malú dielňu a hľadá prácu vo veľkej fabrike, gazda sa zadlžuje a pomaly vychádza na vnivoč. Ten prvý hromzí na fabriky, že ho zničily, tento zas na bursu, na na špekulácie bursianerov, ktorí umele tlačia ceny zbožia na škodu gazdov.

Nedá sa upref, že jako fabrikant na malého remeselníka, tak i bursianer na gazdu robí istý tlak, avšak hlavnou príčinou upadovania remeselníka a gazdu nenie ani veľkopriemysel ani bursa. Keby sme boli krajinou priemyselne náležite vyvinutou, v tom páde by sme to dopustili, v daných okolnosťach ale príčinu tohoto úpadku musíme hľadať inde.

My sme totiž toho presvedčenia, že príčina upadávania našich hospodárov a priemyselníkov nevzái natoľko ani vo vývine veľkého priemyslu ani v špekuláciach bursy, *lež hlavne väzí v samom obyvateľstve krajiny bez rozdielu stavu a aby sme toto mohli aj dokázať, musíme predniesť nasledovné dôkazy.*

Uhorské obyvateľstvo každoročne vydáva za rozličné cudzozemské priemyselné články *od osemsto do deväťsto millionov korún.* To je summa obrovská, ktorá keby zostala tu doma, umŕkly by i ponosy gazdov i ponosy priemyselníkov, lebo každoročne o toľkúto summu peňazí stávame sa chudobnejšími. Groš, ktorý raz vyvandroval z krajiny, ten sa viac nenavráti. Chyba teda spočíva len v samom obyvateľstve Uhorska.

Našou chybou teda je, že kupujeme cudzozemské priemyselné články. A v jakej miere sa to deje, svedčia čísllice peňazí vandrujúcich von z krajiny. Či je to plátno, či je to súkno, či je porcellán alebo nábytok, na našich horných stranách kupuje sa z Čiech, Moravy a Sliezska. Lež nielen tieto priemyselné výrobky sa tam kupujú. Koľko je prípadov, že keď čo lepší rodičia vydávajú dcéru, z Viedne kupujú nábytok, plátno zo Sliezska, porcellán z Česka a tak celú celučičkú výbavu svojich dcér kupujú v cudzozemsku, kdežto

by všetko to mohli dostať aj u domácich uhorských priemyselníkov.

V tomto ohľade musíme sa tiež učiť od cudzincov. Češi na pr. robia všetko možné proti uhorskej múke a cukru. Zakladajú spolky, kartely, ktorých členovia zaväzujú sa, že ani polfunta uhorskej múky nekúpia, ani kocku uhorského cukru nespotrebnujú, čím ovšem nemalú škodu robia uhorským mlynom a cukrovarom a tak i gazdom pestujúcim pšenicu a repu. Za to ale sami tí českí kupci, ktorí takto broja proti kupovaniu uhorskej múky a cukru, svoje výrobky ako plátno, súkno, porcellán ponúkajú po novínach, upotrebujúc pri tom falošné heslá že vraj: «Svůj k svému!» a bohvie čo ešte, len aby nám svoje výrobky za dobrý groš predali. Keď kupujeme v Rakúsku, vtedy sme hneď dobrí švagrovia, ale keď sa jedná o to, aby aj oni u nás kupovali, vtedy robia proti nám všetko čo len môžu. Ovšem taký človek, ktorý vie, čo robia v Rakúsku proti našim výrobkom, odpláca to podobným spôsobom: nekúpi nič takého, čo nám páni Rakúšania odporúčajú a čo by nám radi na krk zavesiť, ináč je to ale s človekom, ktorý v svojej nevedomosti kupuje rakúske výrobky bez toho, aby vedel nakoľko tým sám sebe škodí.

Lebo vec sa má tak, že keď priemyselník nezarobí, nemôže dať slušnú cenu za potraviny, ktoré pestuje gazda, ako je pšenica, raž, zemiaky atď. U nás chvála Pánu Bohu sa vždy toľko urodí, koľko potrebujeme. My sme nie utisnutí na dovoz múky, dobytky atď. z cudzozemska, len za priemyselné články vydávame svoje groše, a to dobrovoľne, cudzincom, kdežto oni sú prinútení kupovať našu múku, lebo lacnejšej sotva kde dostanú.

Aby teda z tej obrovskej summy, ktorá vandruje do cudzozemska za priemyselné články a ktorá býva pre nás navždy ztratená, aspoň niečo doma zostalo, predovšetkým potrebné je dvoje: po prvé kus vôle u kupujúceho obecnstva, že pri každej príležitosti predovšetkým bude hľadať na to, či je patričný priemyselný článok dorobený doma; lebo veď bližšia je košeľa než kabát a po druhé snaha našich priemyselníkov, aby v každom ohľade vedeli vyhovieť požiadavkám kupujúceho obecnstva.

Preto nám snáď niekto namietne: Veď áno, veď by si radšej kúpil kus súkna uhorského ako moravského, keby to naše bolo tak lacné ako tamto. Nuž na toto odpovedáme len toľkoto: Keby Moravci boli hľadeli len na cenu, tak ich súkenný priemysel nebol by sa nikdy vyvinul. Prvou podmienkou vývinu každého odvetvia priemyslu je, aby tohoto výrobky boli spotrebované doma. Veď ako že kúpi od nášho priemyselníka cudzinec, keď my sami od neho nekupujeme.

Keď sa teda v kupujúcom obecenstve rozhostí to vlastenecké povedomie, že bude kupovať len domáce priemyselné výrobky, že bližšia košela než kabát, úlohou našich priemyselníkov je, aby vkusnou prácou, lacným vyhotovením článkov čím ďalej tým väčšími nakloňovali si kupujúce obecenstvo, lebo veď konečne nikoho nemožno zákonom nútiť, aby kupoval topánky len uhorským obuvníkom zhotovené. K dosiahnutiu cieľa potrebný je teda súhlas medzi kupujúcim obecenstvom a priemyselníkmi, ktorý už obyvateľstvo nejednej krajiny urobil bohatým. Kupujúci nech si pokladá za svätú povinnosť kupovať len doma zhotovené články a priemyselník nech sa snaží zodpovedať požiadavkám objednávateľa, lebo len tak môže sa niečo zachrániť z tej obrovskej summy, ktorá keď tu zostane, i priemyselník ľahšie vyžije, i gazda lepšiu cenu dostane za svoje plodiny.

Pomáhajmeže si teda, aby nám bolo lepšie!

Slovo k rodákom.

Samochvála sama vsebe nepatrí medzi oné vlastnosti, na ktoré možno byť hrdým, tým menej oprávnené je honosenie a chvastanie sa takými činmi a zásluhami, aké patriční nevykonali a nemali. Chvastúni vôbec nemilý dojem robia na vážneho pozorovateľa a keď sa tohoto nepekného činu ešte aj mužovia, ináčej značnú postuť zaujímajúci a vážne postavenia majúci dopustia, vtedy fažko je rozsúdiť, či oni žiaľnu sústrasť alebo opovrzenie zasluhujú.

Dávne porekadlo naše trefne poznamenáva, že «prázdny sud najväčšími zvučí» a pravdu tohoto príslovia zas a to nápadne dokazujú naši v samochvále a chvastaní sa nedostiziteľní ľudári.

Bol čas, v ktorom oni až do neba vychvalovali onú čiastku neodvislej opozície, ktorá pod vedením Gabriela Ugrona v istej časti klerikálne zásady hlásala, a vodca Ugron bol snáď jediný

muž, ktorého ľudári nielen že netupili, ale ešte aj vychvalovali. Ale čo sa stalo? Gabriel Ugron — že vraj «bez všetkej príčiny» — napadnul ľudársku stranu keď nasledovne — istotne rozvažne, — o nej písal: «Ľudárska strana hľadá popularitu a najmiernejším spôsobom opponuje. Tak sa zdá, že nie tak budúcnosť svoju má na zreteli, ako prajné výhľady svojho prestania.» Nuž hľa! táto jediná výpoveď dostatočná bola na to, že obor Ugron, veľmi malým pitimužikom sa stal v očiach ľudárov, a oni ho už «vodcom bez armády» nazvali, zabudnúc pri tom, že týmto oni vlastne aj seba vysmievali, lebo veď každý človek vie, že práve ľudári sú oni smutní vodcovia bez vojska. Nuž ale veď ľudári vôbec nič si vopred nerozvážia, a v besnom úchvate nepredvídajú, čím sa robia smiešnymi.

V samochlúbnej zaslepenosti svojej zahráli tedy tak aj oni, pravda len parodiu slávnostného uvítania vodcov na začiatku roka, a dobre že to urobili, lebo sami poukázali nám na mnohé veci, ktoré užitočnými nám je poznať, a predstavili sa svetu v hroznej nahote svojej, ktorú nekonečná samochvála a neočaté chvastanie sa zakryť neboly vstave. Ukázali nám ale aj to, že medzi nimi vôbec nieto rovného smýšľania, a že práve v hlavnej zásade menovaný vodca Molnár a všeobecný veliteľ Zichy sú celkom rôzneho náhľadu a presvedčenia.

To nám ani podotknúť netreba, že ľudári za pôvodcu všetkého iba baróna Bánffyho považujú, oni ale vo svojich novoročných rečiach držali to za potrebné čím nápadnejšie vyzdvihnúť, aby sa pri tom chvastať mohli, že oni a jedine oni oslobodili krajinu od tejto svetovej pliahy. Nuž my ohľadom posudzovania politiky bývalého ministerského predsedu s ľudarmi polemizovať nebudeme, ale prinútení sme poukázať na tú všeobecne známou okolnosť, že pád politiky Bánffy-ovskej celkom iné okolnosti a mužovia zapríčinili, nie ale šestnásti maľovaní ľudári. Pre týchto a pri týchto barón Bánffy i do súdneho dňa by bol mohol zostať ministerským predsedom.

O mnoho závažnejšie je presvedčiť sa o tých rozdieloch a rôzniciach, ktoré medzi ľudárskymi ablegátmi, no aj medzi ich hlavou a vodcom, gr. Zichým panujú. Známo je dávno, že istá čiastka ľudárov vyrojila sa a pod matkou Lepsényim nový úľ tvorí. Známo je aj to, že Molnár, Ján Zichy a Štefan Rakovszky sú rôzneho smýšľania a že sa v zásadných veciach delia, a teraz dokázali Ferdinand Zichy a opát Molnár, že oni aj v zásadách kresťanstva sú rozdielni. Starý gróf síce tiež sa teší nad pádom baróna Bánffyho a i to činnosti ľudárov pripisuje, no predsa nechce zabudnúť, že on kresťanský smer zastupuje a preto — už či úprimne, a či len na oko, — ale

odpustenie a smierlivosť hlása. Nie tak kňaz Molnár. Ten poličkuje kresfanské zásady, chváli a nasleduje strašnú pomstu dávneho židovstva a za hrdinský čin hlása ukamenovanie vinníka. Tedy pomsta až za hroby je jeho heslom, a že to nie je kresfanským pokračovaním, to je na bielom dni. Od takého rídzo ľudárskeho kresfanstva nech nás Pán Boh chráni!

No aj strasiť držali za dobré páni ľudári: vystavili totiž za cieľ svoj, že nesložia ľudársku zbraň, až kým ku moci a vláde neprídu. Nuž nech sa len tešia a nech sa úfajú. Veríme v budúcnosť Uhorska, vieme že v ňom kresfanské zásady, ale opravdove kresfansko-liberálne večne panovať budú, nikdy ale ľudársky ultramontanizmus. Sloboda je základ štátu nášho a v ňom ani politické, ani náboženské otroctvo nikdy panovať nebude.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Podakovanie sa ministra pri boku jeho veličenstva. Minister pri boku jeho veličenstva gróf Emanuel Széchenyi poďakoval sa preto, ponevác už od dlhšieho času chorľavie a ani niet výbfadu, žeby sa v krátkom čase úplne zotavil, oznámil teda ministerskému predsedovi, že sa poďakuje. Ministerský predseda Széll, berúc do ohľadu tie dobré služby, ktoré konal minister Széchenyi na tom mieste, ktoré zastupuje, všemožne usiloval sa ho prehovorit, aby aj naďalej zotrval na svojom mieste. Prehovárania ministerského predsedu docielily iba to, že minister Széchenyi prisľúbil, že do tých čias zotrva na svojom mieste, kým snem rozpočet jeho ministerstva nevybaví. Čo budúci nástupca jeho spomína sa už teraz gróf Albert Apponyi.

Súčasne s vymenovaním nového ministra k boku jeho veličenstva, čo sa stane snáď už vo februári, vymenovaný bude udajne aj minister vnútra. Toto ministerstvo dočasne vedie ministerský predseda Széll, ponevác je ale on aj inostranne veľmi tak zamestnaný, že nenie vstave vážne záležitosti aj tohoto ministerstva viesť s takou pozornosťou, jakú zasluhuje, práve preto je tu čas, aby čím skorej aj toto ministerstvo dostalo samostatného vodcu. Čo budúci minister vnútra najčastejšie spomína sa Ferdinand Horánszky.

Sarišský fõispán sa poďakoval. Sarišský fõispán Štefan Szinnyey-Merse sa poďakoval a kráľ poďakovanie sa s uznaním jeho verných služieb prijal. Prepustenie sarišského fõispána z úradu úradný časopis priniesol minulú sobotu.

Uprázdnený fõispánsky stolec nebude hneď zaplnený, povinnosti fõispána povedie za istý čas viceispán stolice.

Nová parlamentárna strana. Jako vieme neodvislá 48-na strana pozostáva z dvúch čiastok, asice z Kossuthovskej a Ugronovskej. Tieto dva zlomky, ačkofvek sa oba menujú neodvislými a 48-ickými, stoja vo veľkej protive a v sneme stoja často proti sebe. Ugronovská strana, aby sa čím lepšie dľa mena líšila od Kossuthovskej strany, pri najbližšej porade premení si meno na „48-na konštitucionálna strana.“

Rozmnoženie žandárov. V prostred roka, pravdepodobne v júli, minister vnútra mieni značne rozmnožiť počet žandárov. Dnes obnáša počet žandárov 7825 chlapov, počet tento bude zvýšený o 148 mužov. Novými žandarmi bude zčiasťky zvýšené mužstvo už jestvujúcich žandárskych staníc, zčiasťky ale budú postavené nové žandárske stanice.

Zasedania delegácií sú teraz v úplnom prúde vo Viedni. Teraz zasedajúce delegácie ustálujú rozpočet spoločných ministerstiev na bežiaci 1900-tý rok. Takéto pozdne ustálenie rozpočtu spoločných ministerstiev mnoho neprijemností robí jak v uhorských, tak aj v rakúskych financiach, lebo bez ustálenia rozpočtu spoločných ministerstiev nemožno ustáliť ani krajinský rozpočet. V predošlých rokoch delegácie zasedaly počiatkom leta zväčša v júni, tak že ustálily rozpočet spoločných ministerstiev v tom čase, keď sa krajinský rozpočet ešte len chystal. Posledne následkom politických zmätkov v Rakúsku delegácie prinútené boly zasedať len koncom roka, následkom čoho mnoho trpela práca uhorského snemu. Rozhodujúce kruhy pracujú na tom, aby budúce delegácie zasedaly zase koncom leta. Toto sa aj môže stať, jak nová rakúska vláda pomerí Čechov s Nemcami a tak spraví rakúsku ríšsku radu práce schopnou. Uhorská vláda vďačne pristane na tom, aby delegácie zasedaly v júni, lebo tak potom snemové zasedania budú môcť nepretržene trvať cez celú jaseň a zimu. Jestli že rakúske pomery dovolia, tak budú nové delegácie svolané začiatkom júna k ustáleniu budúcoročného — 1901 — rozpočtu spoločných ministerstiev.

Z Rakúska. Pred Vianocmi vymenoval bol kráľ novú rakúsku vládu, na jejz čele stál rytier Wittek. O tejto vláde vedelo sa hneď vopred, že je len dočasnou a že povolaním a úlohou jej je len to, aby na základe 14-ho bodu rakúskej konštitúcie do života uviedla tie predlohy, ktoré do konca minulého roku musely sa na každý pád stať zákonami. Rytier Wittek toto spravil a tak teraz už môže ísť na odpočinok. Dnes sa už berie celkom za isté, že v najbližších dňoch bude vymenované nové ministerstvo, jehož predsedom bude Körber. Úloha tejto vlády nebude tak ľahká, jako bola úloha Witteka; lebo povolaním tejto vlády bude smierenie Nemcov s Čechmi, čo je veru jedna z najťažších úloh.

Proti opilstvu. Behom prázdnin došlo k predsedníctvu snemovne viac prosieb, aby zákonodarstvo vyuislo zákon cieľom zamedzenia opilstva medzi ľudom. Prosby zaslaly viaceré stolce, jak z Dolného tak i z Horného Uhorska, medzi ktorými je i stolica tren-

čianska. V prosbách poukazuje sa na ten obrovský úpadok, ktorý zapríčiňuje opilstvo na majetkové pomery pospolitého ľudu a na jeho mravy. Prosby predostre snemu predseda hneď v prvých zasadnutiach po prázdninách.

Nemecký cisár vo Francúzsku. V Paríži bude tohoto leta svetová výstava. Isté je, že mnoho millionov ľudí navštíví túto výstavu, z pomedzi všetkých navštevovateľov najzajímavejším bude ale nemecký cisár, ktorý, ako sa to sdeľuje, pod istým má zavítať do Paríža. Jestli že je tento chýr pravdivý, tak tohoročná parížska výstava bude aj z politického ohľadu veľmi významnou a pamätnou.

Jako vieme, Francúzi a Nemci sú si od poslednej francúzko-nemeckej vojny najzafatejšími nepriateľmi. Je pravda, že nepriateľské city časom pomaly otupely, že cit porážky, ktorú utrpeli Francúzi od Nemcov behom tých tridsať rokov, čo uplynulo od vojny, stal sa tupejším, pritom všetkom ale to nikto neočakával, žeby nemecký cisár, ačkoľvek všetko možné robí, aby urazený

národný cit, národnú hrdosť Francúzov smieril, zavítal počas svetovej výstavy do Paríža. Držalo sa to zato za nemožné, lebo vo francúzskom ľude ešte je veľmi živá pomsta, ktorou sa Francúzi Nemcom chcú odplatiť. Jestli tedy nemecký cisár skutočne príjde do Paríža, a tam ho uvítajú tak, jako to cisár veľkého nemeckého cisárstva právom požaduje, tak je to istým znakom toho, že francúzsky národ nepomýšľa viac na pomstu a tým zmizol zase jeden oblak z politického neba, ktorý vždy hrozil tým, že z neho udre hrom, ktorý zapríčiňuje krvavú vojnu medzi Francúzskom a Nemeckom.

Z južnej Afriky. Z bojišťa nemáme nič zvláštneho čo sdeliť. V minulom čísle boli sme sa zmienili o udajnom víťazstve generála Frencha nad Búri, už hneď vtedy ale sme vyslovili pochybnosť nad pravdivosťou tohoto chýru. Neskoršie zprávy skutočne aj úplne podvrátili pravdivosť chýru o víťazstve generála Frencha. Ba dokázalo sa, že Búri nabili Angličanov.

Teraz sosústredňujú obidve bojujúce stránky svoje sily, aby čím istejšie mohli poraziť nepriateľa.

F a š i a n g y.

Že fašiangy začaly sa,
Každý verí dnes,
Bo ľudári držali už
Maškarový ples.

Na hrdinov zahráli sa
V prvý roka deň:
Draví boli, ako vlci;
Smikní, ako mieň.

Ultramontan vysadnul na
Semitismu trón:
V divej pomste príklad židov
Nasleduje on.

Kypí zlosťou, — šťastným je len
Keď kamenuje;
Vedeť nechce, že reknul Boh:
«Pomsta mojou je.»

Druhý ľudu srdce núka,
I zobrať chce zaň:
No prosiacim neukáže
Iba holú dlaň.

Vinnikom odpustiť káže,
Ludarmi ak sú:
Liberáli nech len zhynú,
Tým lepšie, čím prú.

O ľud že sa starajú vraj,
— Nech to berie čas, —
Vieme my, že iba vtedy,
Keď jeho chcú hlas.

DOPISY.

Záskalie, dňa 7. januára 1900.

Slavná Redakcia!

Predovšetkým srdečný pozdrav posielam p. redaktorovi a sl. redakcii za vaše blahodarné účinkovanie

Svojho času jeden ctený pán dopisovateľ z Oravy vyzýval ctených pánov dopisovateľov z Liptova, žeby nemeškali rozličné udalosti širokému obecnstvu sdeľovať cestou tohoto rozšíreného časopisu „Opravdového Kresťana,“ ktorý už mnohým kresťanom aj nekresťanom oči otvoril a o mnohom dobrom poučil. Hore spomenutým vyzvaním aj ja som sa cítil byť trafeným, lež čože, zišla mi na um slovenská pesnička: „Ťažko mi je umrieť, keď ma nič nebolí; za ťuhajka isti, keď mi nenie k vôli.“ Aj mne je ťažko písať, keď nič nového neviem.

S tým tiež nič nového nenapíšem, keď spomeniem, že máme už na prahu všeobecné rychtárske voľby, to aj tak každý vie. — Spomenutia hodná je ale tá okolnosť, že ponevác tu medzi týmito ohromnými vrchami sotva ktorá dedinka počíta viac než 30—40 čísel, tak sa vždy 3—4 obce dovedna ku voľbe sijdeme. Tu nám pán hlavný slúžny obyčajne peknú a poučnú reč držiava, jaká sa len od osoby zralého rozumu očakávať môže a mnohokrát býva hatený v svojej reči všeobecnou pochvalou. Presvedčený som, že nám aj v tomto svätom roku neopomenie niečo pekného a potešiteľného sdeliť, lebo náš pán hl. slúžny len dobro svojich spoluobčanov na srdci nosí a aby svojej dobrosrdečnosti mohol dať aj primeraný výraz, každého ako opravdový ľudomil bratrickom nazýva, čo je dôkazom len jeho sľachetného smýšľania. My nášho p. hl. slúžneho Karola Barossa všetci ctíme jako dobrého otea a milujeme jako najlepšieho priateľa a prajeme mu, aby ho Pán Boh všemohúci ešte dlhé roky živil v úplnom zdraví a v stálej blaženosti ku veľkej radosti celého okresu.

S úctou *Leopold Grünwald.*

Trenčín, 5. januára 1900.

Velactený Pán Redaktor!

Hrozné nešťastie udalo sa na železničnej stanici 31. decembra rano o 9-tj hodine. V udanom čase totižto prešiel vlak Kolomana Danielovicsa, profesora na trenčianskom hlavnom gymnásiume. Danielovics odprevaždal jako i mládí ľudia teatralistov, ktorí odcestovali do Nitry. V poslednom okamihu, vlastne keď sa vlak už hýbal, chcel vyskočiť na vlak, aby odcestujúcich teatralistov odprevaždal do Nového Mesta, a to bolo jeho zkazou. So stupátka skĺzla sa mu noha a on spadnul medzi kolesá, ktoré ho na viac kusov roztrhaly. Strach a hrúza bola na kusy tela nebožtíka pozret.

Maž tento jako professor bol veľmi vážený, ctený, hovoril 8 rečí, žiaci ho veľmi radi mali. Nešťastie toto smútkom a žiaľom naplnilo srdcia všetkých, ktorí znali dobré srdce profesora. Patril do kruhu tých, ktorí smelo a komukoľvek pravdu do očí povedia. Pozostatky telesné byly 2. tohoto mesiaca s veľkou slávnosťou a pri veľkom množstve ľudu odovzdané do matky zeme. Professorský sbor, ktorý si ctí a vážil svojho kamaráta, položil krásny venec na truhlu jeho. Aj žiaci položili na rakev svojho milovaného profesora krásny venec. Na druhý deň bola odbavovaná svätá omša za nebožtíka.

Z tohoto smutného pádu môžeme si pre život to poučenie brať, aby sme pozor dali na vlak, lebo k „parnému koňovi“ sa neslobodno beztrešne priblížiť.

Sv. Anna (Liptov), 6. januára 1900.

Velactený Pán Redaktor!

Z našej obce ešte nebolo dopisu v našom oblúbenom časopise „Opravdovom Kresťane.“ Ja som si teda umienil aspoň pomery našej dediny opísať. Je pravda, že ich „Kresťan“ dosť opisuje jako sa mu ľubi. V našej dedine sa veľká premena stala skrze nášho krémára, ktorý je už dosť dávno v našej obci. Naši občania totiž neboli s krémárom a s jeho trugom spokojní, nuž tak sa celá obec zarietkla uňho trúngy kupovať, následkom čoho teraz je prinútený našu dedinu opustiť.

Následkom choroby medzi dobytkom tak jako viaceré obce i naša postavená je pod zátvor, na jarmok nesmieme nič vyšíkovať z našej obce. Kupovať by sme mohli, ale nato zase nemáme dostatočné peniaze, lebo nemáme žiadnych zárobkov. Drevo by sme vyvážali, ale teraz veru nemáme sanice.

V našej dedinke máme teraz cez zimu každý večer priadky, na ktoré sa naše pekné dievčatá poschodia a pilne pracujú. Jedna pradie, druhá šije, poniektoré zase hekľujú, aby mali pre svojich budúcich výbavu; keď sa ale už priblíži 10. hodina, potom ich navšívia naši mládenci a potom sa naša mládež pekne zabáva.

Práve počúvam, že nám hore našou dolinou idú železnicu stavať, nuž ale Pán Boh vie, či sa to a kedy stane.

Na budúce, ak bude dačo nového, zase sdelím.

S úctou *Jano Strukatý.*

Rodinný kruh.

I. Nemluva.

Dieťa je božské požehnanie, z ktorého aby sme mali čím väčšiu radosť, musíme ho opatrovať, základne opatrovať. Cieľom týchto riadkov je podať úpravy, jako treba vychovávať deti, aby sa z nich stali zdraví, silní a rozumní občania. Prv ale než by rozpovedal, jako treba s nemluvnatom zachádzať, mám pár úprimných slov aj k vám drahé matky, o tých povinnosťach, ktoré musíte plniť prv než nemluvnatu dáte život.

Pozorujte, a to zvlášte mladým ženským hovorím, aby ste sa tuho nešnorovali. Jedzte riadne, jako pred tým, ale jedlo nech není pri veľmi mastné, kyslé, a zvlášte nekorenite, nepaprikujte jedlá. Denné práce môžete ticho vybavovať, len sa nepresilujte. Chránite sa tanca, skákania a dvíhania veľkých tiarcb. Pitie pálenky vo väčšej miere je nebezpečné, najlepší nápoj vtedy je čerstvá voda, alebo jak vám stačí, trocha slabej kávy.

Mnohá tehotná žena nech viac jie-pije, jako náleží. To hovoria kmotričky.

— Jedz, pi, lebo veď teraz potrebuješ za dvoch.

To je nie tak. Zbytočným jedením — pitím ver mi, teraz dvom škodíš. Matke a nemluviatku, ktoré sa v nej počalo.

Nadovšetko majte starosť na čistotu. Ženské, čistotu milujúce, sú pod jedným aj najzdravšie matky. Často sa preobliekajte, vlasy každodenne česajte a úmelecky nezapletajte. S tým prekazíte vypadanie vlasov, ktoré sa pri šestonedielke často stáva. Izbu často prevetrite, chránite sa hnevu, zvady a porúčajte sa dobrotivému Pánu Bohu, aby vám šťastlivo pomohol.

Čakajúcu sa mladú ženu riadne rozumkujúce staré baby obstanú, ktoré odvolávajú sa na svoje bohaté skúsenosti, toľko rozličných rád dávajú, že chudera matka ani to nezná, ktorú prijať.

Chvála Pánu Bohu sú už aj dedinské ženy v takom položení, že si môžu snadno zaopatriť zákonnitú babicu.

Múdry gazda všetko vykoná, aby si zadovážil učeníu babicu. A dobre ma rozumejte: nelutujte žiadnej obety, aby sa to tak stalo. Lebo už mnohá sirota oplakala toto premeškание. Bolo veľa babíc a predsa sa stalo nešťastie. Lebo sa nerozumely veci. Tak potom veľa mladých matiek zomiera. Jestli zbadajú, že pôrod je ťažší, nech pošle gazda hneď pre lekára. Život vašich žien nesverujte mastičkárske starým babám. Ľutujete útraty? Hej, keď vám žena zomre, radi by ste dali tie útraty! V páde nešťastia potom to poviete: „mlieko jej do hlavy udrelo.“ Ale to není pravda! Nemotornosť, nepozornosť zapríčinila otrávenie krvi.

Tak sa chystajte, dobré matky, že keď porodíte, aby vás neprichystaných nedostihlo.

Narodené nemluvína treba dať do teplého (ale nie do horúceho) kúpeľa. Jedon skúsený starý lekár hovorí, že dieťa v kúpeli obyčajne škrečí. Vtedy ho treba vyňať, lebo začnú pľúca účinkovať.

Ponevác prišlo dieťa z tepla na svet, preto ho treba v teplých šatách držať a chránite ho dľa možnosti od svetla, lebo jeho oči to ešte neznesú.

Po narodení za niekoľko hodín, keď totiž matka už trocha spevnela, môže dať dieťaťu piť.

V chudobnej rodine nemôže byť pravda ani reči o dojke, a bár by nebolo ani v najčelnejších panských rodinách! Lebo nemá krajšej povinnosti žena, jako svoje dieťa nadávať. Boly a jesú aj kráľovné, ktoré tento vznešený úkol nikomu na svete by neprepustily. Preto aj najchudobnejšia matka so sladkou spokojnosťou, ba čo viac so záľubou nadáva dieťa svojimi prsami.

Sú medzi tým pády, že matka nemôže svoje dieťa nadávať. V tomto páde nutno sa o iný pokrm postarať. Keď je na príklad matka slabá a dieťa silné, vtedy treba tak činiť, že dieťa dostane najprv materinské mlieko a popri tom iné mlieko. Najlepšie je mlieko od takej kravy, ktorá sa nedávno otehlá, a keď je napoly s vodou miešané a dosť dobre teplé.

Pri povýjaní treba tiež veľmi pozorovať. Zlá je to obyčaj, že dieťa tak zababušia, že sa chůďa ani hnúť nevládze. Často sa stala skrz to aj smrť. Kúsiky šiat treba tak upotrebiť, aby ramená a stehná nehatily v ich slobodnom pohybovaní sa.

Dieťa môže za viac hodín odpočívať v matkinej posteli, ale ho netreba tam stále držať a zvláštne v noci, lebo vtedy vystavíme dieťa nebezpečenstvu zadrávania.

Znal som matku, ktorá cez celý svoj život žiaľla za svojim dieťaťom, ktoré nevdojak zadrávila a nik ju nebol vstave potešiť.

Matku treba veľmi šetriť. Potrebuje odpočinku. Opravdovému nebezpečeniu vystavuje sa tá žena, ktorá skoro vstane, bár jak silnou sa cíti byť. Mnohé životom zaplatily túto ľahkomyselnosť svoju.

Na viac miestach panuje tá obyčaj, že šestonedielke nosia do kúta: priatelia, susedia a kmotry. Je to dobrá obyčaj, lebo príslovie hovorí: dnes tebe, zajtra mne. Len nech na to pozorujú, aby dali šestonedielke primerané jedlo a aby príliš nepchali do nej.

Na daktorých vidiekoch staré ženy odkazujú, aby dieťa do tých čias nepilo, pokiaľ není pokrstené. Divná požiadavka a nemá ani žiadnej príčiny. Ba práve treba ho dojsť, aby čím skôr zpevnelo ku krstefnej vode.

Ale nadávanie netreba nadužívať.

A tu veru mnohé chybja!

Keď začne dieťa plakať, hneď ho chcú prsníkom ukojiť. Nekričí vždy dieťa preto, že je hladné; mnohokrát má inú príčinu. Ku pr. bolí ho brucho. Vtedy nadávanie pôsobí ešte horšie. Aj preto plače často dieťa, lebo leží v nečistote. A nikomu neupadne, aby dieťa rozvil. Nuž ale kmotra alebo susedka si to myslí, že je dieťa lačné, sice len pred chvíľou pilo, a že mlieko už vydalo.

Bár je nemluvína nevládné, ale zato vie dať znak, že je lačné. Tak robí ústama jakoby cícalo; alebo chvátave chytí prsá. Jestli nemyslí veľa s prsníkom, tak veru mu iné chybí. Siliť ho nikdy netreba.

Nech drží matka poriadok v nadávaní. Obyzľáštne prvé tri týždne. Nech ho nadáva na určitý čas. To je veľmi výhodná obyčaj, lebo matka není každú chvíľu viazaná, dieťa ale očividome moeneje.

Daktorá matka berie si do postele dieťa, vloží mu prsník do úst a ona spi ďalej. Je to nebezpečná vec, o jejžto smutných následkoch som sa už zmienil.

Koľkokrát má dať matka piť? Každých 24 hodín 6—8 ráz. Neskoršie ešte menej.

Nadávanie medzi riadnymi okolnosťami trvá 6—7 mesiacov. V nasledujúce tri mesiace treba dieťa navykať ku inému jedlu. Nedajme mu ale také jedlo, ktoré jeho žalúdok nesnese.

Odporná a nebezpečná obyčaj je, že matka alebo iný (krstná matka, kmotra atď.) pokrm najprv požujú a taký dajú dieťaťu. Tak prenesú snadno nemoc iného na dieťa.

Veľa detí ubíja nečistá, smradľavá, ošarpaná izba, v ktorej ony žijú. Teda ešte, keď nechajú dieťa v špine, v nečistote. Nech je voľakto bár jak chudobný, ale preto je v stave čistoty udržať a tú ľúbiť. O tom budúce.

(Pokračovanie nasleduje.)

Predpovedania.

Za požehnanie spýna ruky své gazda,
Požehnanie je práč jeho vynáhrada,
Jestli že Nový rok to z milosti Božej
Prinesie, i lepšie dni chvľe spokojnej.

Zkadiaľ požehnanie? Skrže čo? A jako?
Čo skúsený prorok, hneď odpoviem na to.
Jestli že len prijmeš moje rady dobré,
Nad sebou budeš bdieť tu i tam, i všade.

Buď verný syn vlasti, cirkvi a národu,
Strážcom svojho srdca, na jazyk hoď úzdu.
Česť tvoja nech bude vždy len dobré činiť,
Chráň sa cudzím statkom ruky své zašpiniť.

Jestli má dakto viac, nezáviď mu toho,
Uspokoj sa čo máš, bárs je toho málo.
Kto nemá, dá sa mu, slyšal si už neraz,
Ale i to málo nepremárni naraz!

Opatruj si verne majetok svoj malý,
K pálenke nezvykaj ústa svoje nikdy;
Preklňanie v krême je desná modlitba,
K zlému ta privedú len zlé tovaryštvá.

Ináče čo skrýva ten Nový rok v sebe
A že čo prinesie budúci čas tebe?
To ti chcem oznámiť, len pilne načúvaj,
Slová povedané si tiež dačo všľmaj.

Čo sa týka zimy v tomto novom roku,
Tá ver bude tuhá, pri tom vetru trochu.
Časom i sňah spadne, chumelica príde,
S drevom dobre gazduj, lebo sa ti zide.

Keďš' v jaseňi zasial v riadnom svojom čase
A sňah to osenia dost brubo pokryje,
Nermúť sa, nebude škodiť on oseniu,
Ba radnej posľuži zveľadku jariemu.

Jestli že by ale sňahu málo bolo,
Nezúfaj, nebromži a nedes sa toho,
Prozreteľnosť Božská postará sa o to,
Bys' mal dost aby ti aj niečo ostalo.

Jaké bude jaro? Odo mňa to chceš znat?
Pozoruj na zimu a hneď to budeš mať.

Lebo čiastky roka si tiež povrávajú,
Jako koľvek ľudia keď sa vyprávajú.

Tolko ti môžem riecť už teraz popredu:
Smele môžeš rátať na dobrú pohodu.
Slnko bude teplé, dakedy dážd padne,
Aj búrka poletí a hrom dolu capne.

Keď vidíš osenie, že sa rozširuje
Po zemi, a steblo s dňa na deň bujneje,
Raduj sa a ďakuj Všemocnému Bohu,
A pros Ho, by ďalej chránil tú úrodu.

Leto že horúce bude, riecť nemusím,
Len že človek ešte spokojný nenie s tým;
Čaká ťažké klasy, jaké málo vidno,
By sa so zrnami vrece naplnilo.

Snáď ho bude dosti, o tom nepochybuj,
Ale voždy radšej teš sa a dôveruj.

A že jakú cenu bude mať úroda:

To len dobrotivý a všemocný Boh zná.

Preto však pozoruj, vopred nepredávaj,
Až pokým nezbereš, potom sa porátaj.
Mysli na budúcnosť, na tvoju rodinu:
Dlžoba neženie, ver, na mlyny vodu.

Keď by húsenice a chrústy neboly,
Urodilo by sa viacej ovociny.

Veru viac: nuž ale preto sa hneď nermúť,
Lebo i to málo bude mať dobrú chuť.

Urodí sa, keď nie tu snáď niekde inde,
Keď z dačoho menej, z druhého viac iste.

Ba ešte i víno budú mať vinári,
Napriek tej prekľatej, škodnej filoksery.

Ukulo kladivo.

BESEDNICA.

Kľúče nebeské.

Dľa A. Ulreicha.

Čistá, bezmračná, modrá letná nebeská obloha usmievala sa na zem. Ľudia sa práve ku novšej práci vzbudili.

Paprsleky vychodiaceho slnka odzrkadľovaly sa z oblokov kláštorského chrámu, z jehož vežičky ozýval sa zvuk hlaholiaceho zvončeka, ktorý svojím hlaholom ďaleko naplňoval celú dolinku.

Tichý pokoj a bezhlasný odpočinok panoval na celom okolí a tak sa zdalo, jako by prírodu Božský dych bol utišoval.

V kláštorskej zahrade, ktorá bola vysokým múrom ohradená, vypínala sa tisícročná lipa a pod jej košatými vetvami sedel dnes páter Antonius, čítajúc breviar.

Okolo neho všetko sa zelenalo a kvitlo. Barvisté motýle a chrobáčky lietaly po lúke pred kláštorm sa rozprestierajúcej, kde milliony a milliony iskričiek rosy jasalo sa na nesčíslných kvietkach a bylinách.

Páter Antonius boľastným pohľadom hľadel na všetku túto usmievajúcu sa krásu, ktorú tuná matka-príroda tak ľahkomyselne rozdala. V jedno také letné rano zrak jeho prelietol po príjemných okolitých vrchoch, pokiaľ len oko videť mohlo; lež nič iné, jako vrchy a zelenisté vrcholce bolo možno videť. Tam, kde obloha

nebeská vrchy dosahovať sa zdala, vypínal sa vznešene jeden vysoký vrcholec, ktorého hranice len v belasosti modrej oblohy hmlave bolo badať.

Teplý vetrik zavial cez stromové vetvy, kde-tu jeden kvietok odtrhnúc, ktorý potom tichúčko padol na zem.

Do tejto od sveta zabudnutej samoty, do ktorej len zriedka kedy vnikol cudzí človek, utiahol sa páter Antonius. Tu, kde tichá Božská spokojnosť sa vznášala nad horou a lúkami, chcel najst liek pre svoje choré srdce.

Naraz, jako by ho bola nejaká nepríjemná myšlienka uchvátila, striasol sa podoprel si rukou hlavu, ako by nepríjemné obrazotvorné podoby z umu chcel odstrániť, ale toto mu veru neveľmi pomáhalo.

Pohľad svoj obrátil na slabé prvníčky (ináč i „kľúčami nebeskými“ zvané), ktoré stámi kvitly pri kraji blízkej hory.

Kto by nepoznal tieto malé kvetiny so žltými kvetovými korunkami?

Ozaj! prečo ich svet „kľúčami nebeskými“ nazýva? Jakási básnická príjemnosť a nevysloviteľná vôňa skrýva sa v tomto mene — „kľúč nebeský!“

Rozpomienky o nedávno pominulých časoch opo-
novaly mladého pátra a dávna boľasť, o ktorej už myslel, že ju prežil, zachvátila ho znovu.

— Tedy ešte vždycky je nie zabudnutá! — prišlo mu na jazyk.

Z nenazdania a či už schválne, vypadnul z knihy jeden pár suchých prešovaných kvetov — „kľúče nebeské.“

Lístočky, vytlačené súc zo zelenej štavý, už dávno vybelely, predsa však na pátra Antoniusa tieto malé pozostatky veľmi účinkovali a rozpomienku vzbudily v ňom na tie časy, v ktorých ešte veselý a plný úfnosti hľadel do budúcnosti.

V duchu jeho znovu vznášala sa beľavá, kučeravá hlavička s milou frisúrou. Videl tiež červeno barevné ústočká, ktoré sa vľúdne usmievajú naňho: cítil mäkké rameno, ktoré sa chytalo krku jeho a slyšal ju šeptať: „Miluješ ma, Richard?“

Knížka nenadále vypadla mu z rúk.

Zadumený pohliadol na vysoké vrchy... v tom smere, v ktorom to mestečko... pravda vyše sto míľ, ležalo.

— Ozaj, či myslí na mňa Berta? dnes, v deň jej sobášu! — Pri čom kvapka slza sliala sa dolu jeho bledou tvárou... jedna slza dievčatku na pamiatku!

*

Ale jako to chytro všetko prešlo!

Bola turičná nedeľa, keď traja mladí a veselí ľudia ubaňali cez malú horu, ktorá došť strmý vršok pokrývala. Kráčali po dobre vyrobenej ceste, ktorá hadivo k takzvanému krásnemu výhľadu viedla. Popredku bežal jeden asi 12ročný chlapček so zelenou skrínkou, do ktorej sbieral kvetiny, v ruke držal sačok na motýle.

O idúcich za ním sa mnoho netrápil, lež vedeckou prísnosťou kde-tu hľadal po stromoch chrobákov, alebo kedy-tedy opýtal sa mladíka na meno daktoréko chrobáka, tu zase klobúk, ktorý mu v cbytaní motýlov bol na závade, podal sestre.

Dvaja mladí zpočiatku ticho kráčali jeden popri druhom. Bože môj, za štyri roky čo sa všetko stane v mladých časoch! Z veselého trinásťročného dievčatka stala sa bojazlivá, skoro vážna panna. Richard od štyroch rokov vo vyšších školách sa učil a na ostatnú zkúšku sa chystal.

Berta ženskou nežnosťou vyzradila pred ním, že od pár dní, jako sa vídavajú, bývalá náklonnosť oproti nemu objavila sa v nej znovu.

— O, jak spanilou ste ostala, Berta! — začal konečne hovoriť mladík, ktorý však po niekoľko lichotivých slovách sa zamlčal.

O jak dychtil po tej chvíli byť jedine s ňou... aby jej všetko prezradil čo mu srdce tlačí... Dych jeho sa zrýchlil, tepny tiež rýchlejšie bily a nevysloviteľná túžba obkľúčila dušu jeho. Cítil sa, že stojí pred istým obratom svojho života.

Koľkokrát rozmýšľal o blahých hodinách, ktoré v dome rodičov devy ako prijata sirota prežil, koľko rozmýšľal o malej priateľke, keď mu učenia fažko išlo a jako strašlive vznášala sa podoba dievčatka okolo neho, keď ho veľkomestské podvody dráždive vábily, ale Berta bola jediná myšlienka jeho od toho času, jako ho jej rodičia za svojho prijali. To a ešte mnoho iného chcel jej vyprávať.

Ale láska urobí človeka skúpmim na slová. Jedon horúci pohľad, jedno vrelé stisknutie ruky, alebo jedno vzdychnutie v takomto okamihu sdefuje a vyjadruje všetko.

Tak bolo aj tu.

Richard držal dievčatko slabo v ramenách a lásky plne sa bozkali, pričom mladík ani nemyslel na krajšie naučené výrazy. V takých jednoduchých vetách sa shovárali, a napriek tomu v slovách týchto skrýval sa obdivom celý svet. Vrátiac sa domov z čerstvých nebeských kľúčov uvitá kytka skvela sa na kabáte Richardovom, ktorú bola Berta uvila.

— Nebeské kľúče — hovorilo dievčatko — nech ťa upomenú na prvé jaro našej lásky!

Richard doma uložil kvety do jednej knihy.

*

Mesiace sa míňaly.

Letné bývanie Rudingerovej familie bol utešený letohrádok, ktorý ležal blízko hlavného mesta, na pár minút od železničnej stanice.

Letohrádok mal figúrami okrášlený dach, vežičky a verandy už z diaľky volaly dnu pozesiného. Popri ňom rozprestierala sa opatrne usporiadaná zahrada.

Bol to majetokboháča Rudingera.

Berta prechádzala sa po nízko vysadenej promenade a nespokojne prevracala karty v knihe, pričom ustavične hľadala ku bráne. Vari čakala dakoho?

Naraz počula praštie a blížiac sa rýchle kroky, ktoré prezradzovaly príchodiaceho.

V tom zbadala jedného pekného jazdca, ktorý už pri ohrade zahrady stál, a ktorý Bertu po vojensky pozdravil.

— Už ste tu, milá priateľka?

— Oh, myslela som, že už ani neprijdete, pán barón!

Na to povstal medzi nimi živý rozhovor, medzi čím dievčatko sblížilo sa k ohrade zahrady tak, že cudzí jazdec šikovným pohybom mohol voľne chytiť rúčku slečinky.

— Chytil som vás, krásna Bertuška!

— Jako ste ma nafakali! — usmievala sa zababene Bertuška. Vy ste ozaj veľmi... veľmi... nezdvorní.

— Toto je už hľa celkom iný človek jako bojazlivý Richard, — myslela v sebe Berta, hneď jako prvý krát videla officiera.

Strojný officier robil malé a veselé poznámky, ktoré sa jej o mnoho lepšie páčili, nežli Richardova vrelá láska.

— A potom! čo budú hovoriť moje kamarátky, keď jedon krásny officier uchádza sa o moju ruku... Myšlienka táto bola veľmi dojmavá.

Zahrúžení v rozhovore ani nezbadali, že ich ktosi pozoruje.

Bol to sám Richard, ktorý jednou bočnou cestou prišiel ku letohrádku... aby si od Berty o posledných chladných listoch vysvetlenie pýtal.

A teraz videl Bertu v tak dôvernom rozhovore s officierom. Druhý by sa bol snáď rozpálil hnevom a na súbaj volal toho „tretieho“, alebo by snáď nejaký nepríjemný skutok bol urobil nevernej milenici, ba možno by bol prosil nevernú milenicu o lásku...

Ale on nie... Richard stál nemo.

V tom okamžení v jeho nátri stal sa veľký obrat. Plápolajúca láska vyhasla, horká nenávisť zaujala na okamih jej miesto, a boľastné myšlienky zrieknutia sovrely srdce jeho.

A čože mohol urobiť oproti takému bohatému dievčatu? Nebolo by to smiešne vyzeralo, keby on, chudáčik, bol sa chcel vypomstiť, on, ktorého jej rodičia ako úbohú sirotu vychovali...

Na druhý deň rano napísal Berte list, v ktorom sa žiaľnymi, cituplnými slovami s ňou rozlúčil:

„Utešené bolo jaro lásky našej... a veľmi krásne. Pamiatku si zachovám, tú malú kytku z nebeských kľúčov, ktorú som od teba dostal...“

Nato Richard zmiznul... a len po dlhšom čase podarilo sa Rudingerovi objaviť jeho miesto v kláštore. K listu, ktorý písal otec devy Richardovi, pripojil aj kartu, ktorá oznamovala zaslúbenie Berty s officierom.

Starý pán ani len najmenej nepochyboval o tej príčine, ktorá Richarda pohla, aby vstúpil do kláštora.

— Boly to len jeho vrtochy — hovoril k svojej žene, keď jej bol sdelil, že Richard pre sklamanie sa v láske vstúpil do kláštora. — Uvidíš ale, že ten nezostane tam dlho... hehehe... príjde on späť!

Ale Richard neprišiel!

*

Ľahučký vetrik previeval pomedzi stromové vetvy a odtrhol jedon lipový kvet, ktorý pátrovi Antoniusovi padnul na breviár.

— Velebný pane! — ozval sa jeden hlas. — Velebný pane! Netreba toľko dumať, veď viete, že to prior netrpí... Zabudnite celkom na vonkajší svet... celkom, lebo ináčej človek nemôže byť opravdovým mníchom!

Bol to jedon nízky, maličký človek, ktorý tak hovoril k pátrovi Antoniusovi.

Mladý kláštorník posbieral usušené kvietky, ktoré byly na zem popadaly a do knihy medzi stránky ich pokládol.

— Tu je čas modlitby! — doložil maličký, smrkúnc s tabačnice. — Vy zaiste trpíte na chorobu srdca, všakže velebný pane? Beznádejná láska, čo? No, nemám pravdu? — doložil dôrazne.

A vokol dookola tisíce a tisíce kvetov kvitlo a zelenalo sa, vtáčky veselo švitorily svoje nôtý, jako by aj ony byly checely zakúsiť tú večnú lásku — kľúče nebeské!

Preložil P. Augustinus.

HOSPODÁRSTVO.

Opatrovanie ovocných stromov.

(Dokončenie.)

Veľmi opanovaný strom krvavými všami, — jestli je už dost starý, — najlepšie vytať, a na jeho miesto zdravý, mladý zasadiť. Keď je ale peň ešte pekný, zdravý alebo ešte nenie starý, vtedy len korunu vypílime, vyrežeme a korunu na takýto spôsob obnovíme. Rozumie sa, že takéto obnovenie koruny má sa stať tiež v zime, alebo najneskoršie pred jarným pukáním stromov. Peň takto obnovených stromov tiež musí byť základne očistený zo vší.

Krvavá voš ale nielen nad zemou opanuje strom, ale aj na koreňoch vyžiera. Preto jestli chceme zvedieť či sa aj na koreňoch tento hmyz nachodí, dokonale preskúmame peň stromu nad samou zemou, a jestli i tam sú krvavé vší, istotne ich najdeme i na koreňoch; preto hneď sa chyťme do pustošenia.

Odkopeme, odkryjeme korene stromu až ku hniezdu krvavých vší a potom alebo petroleovou miešaninou alebo pripravenou k tomu cieľu kolomažou dobre namažeme a potom dost hrubo prachom nehaseného vápna zasypeme. Tie korene môžeme aj masťou alebo prismudnutým ohnicovým (repicovým) olejom namazať a tak prachom vápenným zasypať.

Keď stromy obrezávame, čistíme atď. nenechajme nikdy ani len najmenšiu ranu otvorenú, lebo krvavé vší najradšej a výlučne len na otvorené rany alebo do rozpuklín sa usalajú.

Keď obrezujeme (štucujeme) stromy alebo opľufujeme, nechanú ranu máme ostrým nožom zrezať, zarovnať a potom stromovým voskom zatreme. Žeby takéto rany tým jemnejšie a bez urazenia krajov kôry sme mohli zatrieť, potrebujeme k tomu cieľu tekutý stromový vosk.

Tekutý stromový vosk zhotovuje sa takto :

Jeden kilogram kolofonie (živice) roztopíme v železnom hrnci, a keď natoľko ochladla, že palec môžeme v nej obdržať ale pritom je ešte tekutá, ustavične ju miešajúc, nalejeme do nej 28 dekov mocného špiritusu, konečne primiešame 10 dekov ľanového oleja a to do plechovej nádoby zlejeme.

Komu sa zdá tento stromový vosk drahý, nech potrebuje kolomaž pripravenú na spôsob v tomto článku už opísaný. Ba ku kolomaži možno ešte primiešať — jestli sme vzali poldruha kila kolomaže a hriali kým nezhusla — 30 dekov čiernej smoly, tú roztopíme v 25 dekov jakejkolvek masti alebo oleja a natieradlo (masť) je hotové.

To majme tiež pred očima, že z takého stromu, ktorý už bol raz krvavými všami opanovaný, nenie radno vrúbličky k štepeniu potrebovať. S takejto zahrady, v ktorej krvavé vší byly pustošené, stromky ovocné neкупujeme a nepresádzajme.

Druhá práca v ovocnici — ktorú cez zimu tiež najosožnejšie konať, môžeme je: pustošenie húseničných hniezd. Kde sa tieto nachodia, to ľahko uvidíme; najlepšie je, všetky neopadané listy obrať a spáliť, lebo obyčajne v týchto sú zasnuvané lárvy, ktoré potom včasnú jar sa vyklúňujú a mladé puky a lístky nivočia.

Zhubcovia a nepriatelia stromov v zime sú: zajace a mráz, dotyčne teplo.

Zajace obžierajú mladé stromky a aj kôru na pňoch. Takéto stromy je najlepšie trniť, alebo jakýmkoľvek iným bodľavým dosť husto obložiť, tak potom zajace nemajú prístupu ku stromkom.

Dobre je aj celý peň natreť kolomažou, pripravenou na zatieranie stromových rán; tento nepríjemný zápach zajac — ináč veľmi čistotné zviera — nemôže vystáť, preto takto natreným stromom dá pokoj.

Od mrazu zachránime ovocné stromky tak, keď mladé štepy do slamy obviažeme; týmto obviazaním sú stromky chránené aj pred zajacami.

Staršie stromy už nenie možno obviazovať; týmto očistíme dobre peň s drôtovou kefou od mochu, od peňňazkou a od iného hydu, a potom dva-tri razy omažeme vápnom.

Nenie radno — zvlášť mladšie — ovocné stromy v predzim obkopať a trusom obložiť, lebo toto dáva ľahodnosť koreňom a následkom toho miadzga nezaschne tak jako treba, nuž takému stromu rýchlejšie mráz uškodí.

Suché konáre, krízne výhonky je tiež najlepšie v zime vypľufovať, lebo keď je miadzga zaschnutá, vtedy sa neurauí tak kôra stromu; rozumie sa, že rana opatrnejšie má byť zatretá, jako keď by sme v jar alebo v lete konáre vypľufovali.

Jozef P. Rónai.

Vyzvanie k predplateniu!

S Božou pomocou zakončili sme už štvrtý ročník a s dobrou vôľou začíname piaty. Behom týchto štyroch rokov neunavne sme pracovali na tom, aby sme čteným čitateľom našim poskytli zdravý duševný pokrm. Vsemožne sme nástojili na tom, aby sme našim milým rodákom poskytli v časopise našom taký prostriedok, pomocou ktorého dozvedia sa v krátkosti o všetkom tom, čo sa deje v politickom svete, popri tom ale usilovali sme sa slovenskému ľudu v našom časopise aj taký prostriedok poskytnúť, pomocou ktorého bude si vstave popri politických aj všeobecné známosti rozmnožiť a popri tom mravne sa sošľachtit.

Aby tedy časopis náš tejto vytknutej úlohe čím lepšie bol vstave zodpovedať, **popri politike** donáša v každom čísle viac **poučných článkov**, donáša **mravno-poučné rozprávky a rozjímania**. Jedným slovom je tak rozmanitého obsahu, že v ňom najde **jak politik, tak aj s politikou sa nezaoberajúci** mnoho zajímavého a poučného. Časopis náš je, čo sa týče **objemu, najobsirnejší** a čo sa týče **obsahu, najrozmanitejší** a **najbohatší** z pomedzi všetkých slovenských ľudových časopisov.

Politický smer nášho časopisu je **vlastenecko-liberálny**. Zodpovedne nášmu politickému programu v prvom rade bojujeme a aj budúce bojuvať budeme **proti nevlasteneckému smeru národnostných prepíatcov**. Panslávski agitátori rozsieväjú semeno nenávisťi v našom dobrom ľude oproti bratom Maďarom, s ktorými žijeme už od tisíc rokov bez toho, aby kedy bola povstala medzi nami nejaká nesvornosť. My sme užívali svoj materinský jazyk slobodne tisíc liet a užívame ho aj teraz. Nik nám ho nebral a nik nám ho ani neberie. Lúbili sme vlast našu a ľúbime ju aj teraz a ľubiť ju aj budeme. Nikdy sme nehľadali za hranicami bratov, ani ich nehľadáme, ani ich hľadať nebudeme. Bratmi sú nám Maďari, s tými žijeme a žiť budeme. **My sme boli vždy dobrí Uhria, nimi sme a nimi aj zostaneme**. Bojovali sme vždy za vlasť našu drahú, krv svoju sme cedili za celistvosť jej, za zveladovanie jej. Rovné práva s bratmi Maďarmi a s inými vo vlasti žijúcimi národnosťami sme požívali vždy a ich aj požívame.

Ďalej odhodlane budeme bojuvať aj proti

ľudárom ktorí sú pre pokoj krajiny práve tak nebezpeční, ako národnostní agitátori. Národnostní agitátori popudzujú proti všetkému, čo je vlastenecké, ľudári ale proti všetkému čo nie je katolícke. Účinkovania obúch sú nanajvýš škodlivé pre krajinu, lebo agitácie ich podrývajú svornosť a bratskú lásku medzi občianstvom našej milej vlasti. Úlohou našou bude teda, aby sme dobrý slovenský ľud vystrihali pred agitáciami týchto stránok.

Na základe v krátkosti podaného programu prosíme o **ďalšiu dôveru** ct. obecnstva, prosiac priateľov našich zásad, aby časopis náš všemožne rozširovali.

Vlastenecký smer a liberálne zásady, ktoré zastávame, zaslúžia všestrannú podporu.

Časopis náš stojí ročite len 4 koruny.

na pol roka 2 »

na štvrt roka 1 koruna.

Dopisovatelia dostanú **zdarma** časopis náš

Predplatitelia «Slovenských Novín» dostanú časopis náš za **pol ceny**.

CHÝRNĪK.

Nový vacovský biskup. Jako následník v biskupskej stolici vo Vacove, ktorá sa uprázdnila odumretím Konštantína Schustera, spomína sa vojenský biskup Belopotocky.

Stotridsaťšesť nových ľudových škôl. V minulom roku ministerstvo výučby postavilo stotridsaťšesť nových štátnych ľudových škôl na rôznych stranách krajiny. Týchto 136 škôl sriadené je v 113. obciach, ktoré ročne 120.000 korún platia čo príspevok na udrzovanie škôl. Krem toho každá obec starať sa má, aby školská budova bola v dobrom stave a povinná je za každého učiteľa 24 korún platiť do pensijného fondu učiteľského. Z nových 136 škôl 40 postavené je v čisto maďarských obciach; 73 však v miešaných alebo rýdzo národnostných obciach.

Vyznačený poľný robotník. V obci Štavníku v trenčianskej stolici, v deň Sylvestra za peknej slávnosti odovzdal veľko-bytčianský hl. slúžny Domaniczky štavníckému poľnému robotníkovi Jánovi Bukovanovi ministrom orby Darányim za usilovnú prácu, príkladnú vernosť a statočné chovanie sa udelený skvostný do pozlátistého rámu zapravený diplom a 50 korún peňažnej odmeny. Slávnosť odbyvala sa na štavníckom obecnom dome za veľkej účasti tamojších občanov. Hlavný slúžny v sprievode peknej, oduševnenej a poučnej reči odovzdal dar ministrov vyznačenému Bukovanovi, ktorý bol nemálo dojatý, že vláda nezabúda ani na chudobných ale statočných robotníkov.

Pre oslavovanie priestupku. Ešte v júni r. 1898 sa bolo stalo, že keď sa Ambro Pietor redaktor Nár. Novín navrátil z Budapešte, kde ho pre dva poburujúce články bola porota na 8 mesiacov väzenia posúdila, do Turč. Sv. Martina, tamojší advokát Matúš Dula vopred svolal občanov, aby privítali posúdeného redaktora Pietra hneď na stanici. Aj sa sišlo asi 40 Martinčanov na stanicu, kde Matúš Dula pozdravil Pietra rečou a Dulová dcéra Viera podala posúdenému redaktorovi v mene turč. sv. martinských dám kytiku kvetov. Takto uvítaný redaktor potom sadnul s Dulom do koča a oslavovaný prítomnými viezol sa na svoj byt. Na stanici martinský slúžny Attila Ujhelyi chcel prekaziť túto demonštráciu, ale nepodarilo sa mu to. Slúžny Ujhelyi oznámil túto demonštráciu kráľ. fískalátu v Baňskej Bystrici, ktorý proti Dulovi a jeho spoločníkom pozdvihol žalobu pre oslavovanie priestupku, ktorý spáchal odsúdený Ambro Pietor. Baňsko-bystrická kráľ. súdna stolica postavila všetkých oznamených pod obžalobu, ktoré uzavretie i po appellácii obžalovaných potvrdila aj budapeštianska kráľ. tabula, následkom čoho baňsko-bystrický súd dňa 4. t. m. pojednával túto trestnú pravotu. Obžalobu viedol kráľ. fískal dr Július Kemény, obhájcom bol dr. Miloš Štefanovič. Súd po vypočutí reči krem Jána Šimku, Jána Meličku a Vladimíra Horvátha za vinných uznal všetkých obžalovaných pre prečin spáchaný proti 174. §. trestného zákona a preto odsúdil pravotára Matúša Dula na tri mesiace, Blažeja Bullu na dva mesiace a ostatných dvadsiatich obžalovaných na týždeň, poťažne na dva týždne väzenia. Etelu Cablkovú posúdil súd na zaplatenie 100 zlatých, Vieru Dulovú a Elenu Švehlovú na 50 zlatých peňažnej pokuty a napokon všetkých odsúdených na spoločné zaplatenie 112 zl. 47 kr. pravotných trov. Obžalovaní proti výroku podali appellátu, podobne i verejný žalobník.

Ľacnejšia je apatieka. Od 1. januára jednotlivé lieky sú lacnejšie než pred tým. Ministerský predseda Széll ako minister vnútra znížil totiž cenu päťdesiatosem liekov, a to takých, ktoré sa najčastejšie užívajú a proti tomu cenu 27 zriedka predpisovaných liekov povýšil. Pri zverolekárstve snížili cenu 20 liekov a povýšili cenu štrnástich.

Vynález pre hluchých. Dr Franc Wallfish, okresný lekár v Békeš-Čabe zhotovil takú umelú usnú blanu v podobe mušly, pomocou ktorej hluchý počuje. Malý prístroj môže si bárskto strčiť do ucha, kde nebudí nepríjemný pocit a prístroj nemožno ani spozorovať. Vynález už mnohí ľudia užívajú a sú s ním veľmi spokojní.

Zastrelení pašovníci. Pri Oršove na Dunaji vychtili jedon opustený ělnok, v ktorom našli dve mrtvoly a veľikú zásobu pašovaného tureckého dohānu, cigár a cigarett v hodnote asi 6—8000 zlatých. Zistilo sa, že mrtvoly sú telā dvúch povestných pašovníkov a že oba pašovníci zastrelení sú takou puškou, aké majú uhorskí pohraniční financi Vrehnosť pátra, že ktorá uhorská pohraničná colná stráž strelila na srbských pašovníkov.

Ako slávil silvestrový večierok v Tolne? Nuž tak, že ten večierok budú i potomci spomínať. Tamojší sedliacki mládenci mali muziku v jednej kréme a tam sa pre tanečnice strašne pobili. O hrúze bitky svedčia tieto číslice: 2. mládenci boli smrteľne, 3. ťažko a asi 20. ľahko ranení; dolámali a pobili: 98 stolíc, 28 okien, 62 skleníc, 3 lampy, 2 lavice a jedny dvere. Žandári v Szegszárde dozvediac sa o bitke prišli do Tolny a výtržníkov pochytili.

Nešťastný omyl. Dvaja poľovníci istý Baborský a istý Rudan po poľovačke popíjali si v jednom fiumánskom hostinci, kde sa Rudan začal ponosovať, že ho bolí hlava. Baborský ponúkal mu antipirín, známy prášok proti hlavybôľu, a i vytiahol z vrecka jednu škatulku, v ktorej boli biele prášky zavité v papieri. Rudan jedon prášok užil, ale mu bolo ešte horšie: dostal hrozné kŕče, tak že ho museli zaviezť na byt, kde o niekoľko minút zomrel. Privolaný lekár konštatoval, že Rudan užil strichnin namiesto antipirínu. Baborský totiž nosil pri sebe i strichnin a z omylu z tejto silnej otravy dal užit svojmu priateľovi. Nešťastný omyl tak silne účinkoval na Baborského, že schytil revolver a zastrelil sa.

Olúpil vojenskú pokladnicu. V Lugoši delostrelec istý Hrbán cez komfú vliezol do kancelárie veliteľstva tamojšieho husárskeho pluku, vlámali sa do skrine a ukradol 1200 korún. Vojaka, ktorý pochádza z dobrej rodiny, už chytili. Peniaze už všetky prelumpoval a teraz sa tvári, že zblaznel.

Popravená žena. Vo Viedni tieto dni prevedený bol výrok smrti povrazom na istej Juliane Hummelovej, ktorá i so svojím manželom, jedným sluhom, na smrť umučila svoje prvé nezákonné dieťa. Hummela odsúdili na doživotný žalár a jeho ženu obesil kat. Bestiálna ženská dôverovala v omilostenie, ktoré prosil jej obhajca, ale jeho veličenstvo povolil tok prisluhovaniu pravdy. Pred popravou natoľko bola skľúčená, že ju museli niesť ku šibenici. — Posledný raz ženskú boli popravili vo Viedni r. 1809. Bola to istá Terezia Kanto, ktorú popravili pre zavraždenie jej manžela. Táto ženská bola veľmi márnomyseľná. K poprave obliekla sa v hodbovné šaty a keď idúc po schodkoch šibenice spadla jej s nohy atlasová črievica, požiadala katu, aby jej črievičku stoknul na nohu a len potom pokojne sa dala obesiť.

Englovcom sa zle vedie. Englovcom, známym falšovateľom vína sa zle vedie. Teraz zase našli u jedného krémára v Budapešti Englovské „víno“, o ktorom sa tiež dokázalo, že je falšované. Následkom toho Engel povolaný bol pred policie VIII. okresu, ktorej kapitán posúdil Engla na desať dní do väzenia a na zaplatenie dvetisíc korún peňažnej pokuty, krom toho Engel povinný je vrátiť krémárovi summu, ktorú mu tento zaplatil za víno. Advokát Englov appelloval, ale appelloval aj víno zkúmajúci výbor, lebo vynesený výrok zdá sa mu ľavým.

Zriedkavý pôrod. V Bocholde vo Westfalsku manželky jedných bratov, Jána a Ferdinanda Bothe v jeden a ten istý deň porodily dvojčatá.

Prst Boží. Vo Fürede už od dlhšieho času badali, že dákyi bezbožník kradne drevené kríže z cimitera a nimi si kúri, ale zlodēja lapit nemohli. Konečne bezbožník sám sa objavil. Tamojší hrobár totiž tieto dni večer vykopal jamu a keď na druhý deň rano šiel pozreť či je dobre vykopaná, prestrašený spozoroval, že v jame leží jedon chlap so strašne skrivenou tvárou. Hrobár hneď bežal si pre pomoc a keď potom pomocou druhých bez povedomia ležiaceho chlapa vytiahli z jamy, poznali, že je to Franc Šipoš dávno hľadaný zloděj krížov. Šipoš vybral sa v noci zas kríže kradnúť a nevediac o novej jame vo tme padnul do nej. Šipoš od brozného ľaku a úžasu zabudnul hovoriť a tvár sa mu na nepoznanie nakrivila a zvrátila. Tak hrozný účinok mala na zlodēja noc ztrávená v jame na cintori.

Vražda v Erzsébetfalve. V susedstve hlavného mesta, v obci Erzsébetfalva posiaľ ešte nevypátraný zločinec 6. t. m. večer prepadol predavačku Petrovú Pandurovičovú keď sa vrátila do svojho bytu a chcela si ľahnúť. Skrytý vrah sekerou rozpoltil jej hlavu a odniesol asi 15—20 zlatých, celý to usporený majetok Pandurovičovej. Vraha polícia stopuje.

Chytili špiona. Vo francúzskom pohraničnom meste Nancy-i chytili istého Jána Lobermanna, lebo vysvitlo, že je nemeckým špionom. Na byte jeho našli mnoho kompromittujúcich listín, z ktorých vysvitlo, že posielal zprávy o francúzskych pevnostiach a mobilisačných plánoch nemeckému generálnemu štábu a i to, že dostával z Berlína riadny plat.

Veľké nešťastie zastihlo talianskú obec Amalfi pri Neapoli. Nad obcou s jedného vrchu srútila sa jedna obrovská skala, ktorá zničila všetko, čo jej do cesty padlo, dodrúzgajúc viac rybárskych chalúp a lodiek. Ľudia sotva padli v obeť nešťastiu lebo obyvateľstvo upozornené sstútim sa niekoľko menších skál mohlo sa ešte zavčasu ratovať. S vrchu srútiť sa obrovský balvún je veľký 70 metrov. Locavi, minister verejných prác odcestoval do Amalfi, aby porobil poriadky cieľom zamedzenia ďalšieho sstutia vrchu.

Kedy povstalo príslovie: Kto sa smeje naposled, smeje sa najlepšie. Nesmrteľný bájkár Aesop, ktorého život spadá do 6 storočia pred narodením Kristovým, podal dôkaz, že ten, kto si dobrovoľne uloží ťažké bremeno, navždy prevedie najspozdilejší kúsok. Pán jeho sa vydal raz na cestu a otroci museli niesť batožinu. Najťažším bol jeden kôš, naplnený chlebom, ktorý mal slúžiť za potravnú zásobu. Otroci si chytré povyberali najľahšie koše a Aesop pochytil ťažký kôš s potravou, o ktorý sa nikto nestaral. Jeho otrocki spoludruhovia sa mu smiali, keď sa medzi cestou potil pod ťažkým košom. Ale čoskoro sa jeho tarcha obľahčila. Nastalo poludnie a začali jesť. Každý pristúpil ku košu a ten sa stal značne ľahším. Večera obľahčila košík ešte väčšmi. Konečne niesol Aesop len prázdny kôš. Potom nastal rad na ňom smiať sa a od tej doby sa vraj ujalo príslovie: kto sa smeje naposled, smeje sa najlepšie!

Zločin a jeho následky. Užasný prípad udal sa v obci Šenkvice v prešporskej stolici. Jednu tamojšiu roľníčku, ktorá dostala tieto dni 600 zlatých z Ameriky od svojho muža v noci prepadli dvaja zakuklení chlapi a vyzvali, aby im odovzdala z Ameriky došlé peniaze. Ustrnutá žena ukážuc na truhlu, vybehla z izby a zbudila svoju v susednej komôrke spiacu 12ročnú dcérku a poslala ju pre rychtára a boženíkov. Lúpežníci medzitým najdúc peniaze ztratili sa z domu a žena vonka trasúc sa od zimy a strachu marne čakala dcéru. Keď počalo svitať žena pobudila susedov a urobila krik. O nočnom prípade uvedomení žandári dali sa pátrať tak po lúpežníkoch ako i po ztratenom dievčati. Dievča i našli, ale už mrtvé s prerezaným hrdlom — v rychtárovom dome pod jednou posteľou. Rychtára hneď okuvali do želez a vzali pod inkvizíciu. A tu vysvitlo, že sám rychtár poslal svojich dvoch synov ozbiť ženu a keď dievča pribehlo k nemu o pomoc, usmrtil ho a mrtvolu skryl. Jeho synovia prv než ich mohli žandári chytiť, obesili sa na jednom humne. Ukradené peniaze našli u nich. Starý rychtár vo väzení tiež chcel spáchať samovraždu, ale ho v tom stráž prekazila. Starého hriešnika odviezli už do väzenia kráľ. súdnej stolice v Prešporku. Hrozný prípad zapríčinil na celom okolí veľké rozčúlenie.

Židovské gymnásium v Lipt. Sv. Mikuláši. Ako známo, židovská obec v Lipt. Sv. Mikuláši zdedila po jednom bohatom súkromníkovi veľký majetok, obnášajúci vyše 100 000 zlatých, z ktorých peňazi chcú teraz vystaviť v Mikuláši židovské vyššie (8 triedové) gymnásium. Plány nového gymnásiuma už aj zhotovili, a dľa týchto stavba potrebnej budovy stála by 70.000 zlatých udržovanie všetkých osem tried ale ročne 26.530 zlatých. Ponevác ale príjmy školy vypočítané sú len na 16.254 zlatých, chýbajúci ešte obnos, 10—12.000 zlatých ročne, chce si židovská obec vyprostredkovať od vlády v podobe stálej ročnej štátnej podpory.

Defraudácia v Satmári. Jozef Steinberger, pokladník Kupeckej a priemyselnej banky v Satmári defraudujúc 114.000 korún ušiel. Obecenstvo neutrpi žiadnu škodu, lebo banka má 300.000 korún základnej istiny a s druhej strany správa zaviazala sa, že nahradí celú škodu. Steinbergera polícia kurentuje.

Obrovské zemetrasenie. Hrozné zemetrasenie stihlo dňa 3. t. m. ruské mesto Tiflis a jeho okolie. Na priestore trinástich obcí triasla sa zem úplne znivočiac šesť obcí. V sboreninách našli posiaľ 800 mrtvol. Vrečnosti, vojsko a obyvateľstvo vo dne v noci pracuje na odpratávaní rumov lebo sa myslí, že pod rumami je ešte mnoho osôb pobrobeno.

Svätokrádež. V budapešianskom chráme servitov viackrát trestaný zlodej Ignác Nagy ozbiľal pod sochou sv. Antona visiacu pokladnicu, do ktorej sa kladú milodary. Nagy sedí už vo väzení.

Nešťastie v bani. Až teraz dochádza chýr, že dňa 23. decembra udalo sa veľké nešťastie v baniach pri Braznelli v Pensylvánii. Zrútila sa jedna šachta a zasy-

pala mnoho robotníkov, z ktorých 45 vytiahli už mrtvých zpod sautín šachty. A čo je najsmutnejšie medzi obetami katastrofy bolo mnoho uhorských Slovákov a štyria Maďari. Posiaľ známe sú len mená zahynuvších Maďarov.

Jubiläum šicieho stroja. Osemdesiat rokov bude tomu, čo šicí stroj vynášli. Prepotrebný stroj tento vynášiel Jozef Madersperger, krajčír vo Viedni, ktorý od cisára Franca obdržal patent na svoj vynález. Madersperger pritom všetkom zomrel ako chudobný človek.

Práve taká bosorka. Jeden mladý magnát, ktorý sa práve oženil, odcestoval so svojou manželkou z grófskeho rodu na svoj vonkovský majetok a keď sa v horách prechádzal mladý pár, potkali jedného gazdu, ktorý ich neznal. Magnát pristúpil k nemu a pýtal sa ho:

— Ste vy šťastný?

— Ako to myslíte?

— Nuž či ste spokojný so svojím losom?

— Pravda že som. Mám čo ješ a starosti nemám.

— Teda nikdy vás nič nerozhnevá?

— Najviac jak ma rozhnevá moja žena niekedy v nedeľu. Viete, pane, ako to zvyklo byť. Vnude človek do krémy a vypije pohár dva, potom príde ta horár, zase s tým si vypije ta pohár, na to príde ta pán učiteľ zase sa minú dva-tri poháre, potom k vôli žandárskemu strážmajstrovi sa tiež prešmykne pohár dva, a potom keď príde človek domov začne sa žena vadit...

— No počujete, prehovorí magnátka, ešte sa nad tým aj pohoršujete? Vaša žena má úplnú pravdu, keď sa vyvadí s vami, keď toľko pijete.

Gazda na toto glmne magnáta a žmurknúc okom na mladú magnátku prehovorí:

— Aj toto je taká bosorka ako moja stará!

KU OBRÁZKU.

Poľovačka na vlkov.

Tejto zimy, ač sľubovala sa byť veľmi studenou, málokterú obec vyhľadali vlci. Pokým vlk najde potravu v lese, nepustí sa do obce a že vlci tejto zimy, tak jako to býva počas treskúcich zim nezapríčinili v obciach škody, nutno pripísať tomu, že po niekoľko studených dňoch nastal odmäk a vlk si našiel potravu v lese alebo vôbec ani do našich lesov nezašiel.

Vlastou vlka je studený sever. Na stepách pokrytých sňahom a ľadom tam sa hromadne zdržuje a len hnaný treskúcou zimou zachodí v miernejšie o niečo kraje. Najhromadnejšie objavujú sa vlci na Sibíri, kde usporiadajú na vlkov zaujímavé poľovačky.

Poľovníci po dvaja traja posadajú si do siaň. V každých siaňach majú živé prasa. Keď sa potom spoločnosť vyviezla na sňahom pokryté polia, kočíšia pohnú kone do rýchleho skoku a daktorý z poľovníkov vytiahne z trublice prasa a držiac ho pevne za uši vyloží ho von zo saní. Na prenikavý kvik prasata sbehnú sa lační vlci a útočiac na chutnú prasacinu stávajú sa obeťou dobre

Platný od 1. októbra 1899.		Vozný železničný poriadok.				Platný od 1. októbra 1899.					
Párkány-Nána—Léva. Léva—Garam-Berzencze.						Garam-Berzencze—Léva. Léva—Párkány-Nána.					
Stanice.	triedy	osobný	miešan.	osobný	miešan.	Stanice.	triedy	miešan.	miešan.	osobný	miešan.
		vlak	vlak	vlak	vlak			vlak	vlak	vlak	vlak
		I—III.	I—III.	I—III.	I—III.			I—III.	I—III.	I—III.	I—III.
Párkány-Nána	ind.	5:35	9:05	4:08	—	Garam-Berzencze	ind.	—	4:25	—	12:30
Kőhid-Gyarmath	»	5:52	9:22	4:25	—	Jálna	»	—	4:33	—	12:38
Kéménd	»	6:07	9:37	4:40	—	Saskó-Váralja	»	—	4:44	—	12:49
Bény	»	6:19	9:49	4:52	—	Garam-Szt.-Kereszt	»	—	5:01	—	1:06
Csata	érk.	6:31	10:01	5:05	—	Geletnek-Szklenó (Sz.-für.)	»	—	5:24	—	1:26
Oroszka	ind.	6:47	10:27	5:29	—	Szénásfalu-Vihnye (V.-für.)	»	—	5:35	—	1:34
Garam-Damásd	»	6:57	10:37	5:39	—	Zsarnóca	»	—	6:02	—	2:00
Zeliz	»	7:09	10:50	5:52	—	Zsarnóca-Fürészmalom	»	—	*6:07	—	*2:05
Nagy-Salló	»	7:36	11:18	6:20	—	Garamrév	»	—	*6:14	—	*2:12
Alsó-Várad	»	7:53	11:35	6:37	—	Rudnó	»	—	6:30	—	2:28
Léva	érk.	8:10	11:52	6:54	—	Ujbánya	»	—	6:45	—	2:40
Léva	ind.	8:20	—	—	7:14	Garam-Szt.-Benedek	»	—	7:16	—	3:11
Nagy-Kosmály	»	8:38	—	—	7:38	Kovácsi	»	—	7:27	—	3:22
Kovácsi	»	8:46	—	—	7:48	Nagy-Kosmály	»	—	7:38	—	3:36
Garam-Szt.-Benedek	»	9:04	—	—	8:19	Léva	érk.	—	7:55	—	3:53
Ujbánya	»	9:25	—	—	8:57	Léva	ind.	5:05	—	9:45	4:25
Rudnó	»	9:30	—	—	9:08	Alsó-Várad	»	5:23	—	10:03	4:50
Garamrév	»	*9:41	—	—	*9:20	Nagy-Salló	»	5:46	—	10:26	5:17
Zsarnóca-Fürészmalom	»	*9:47	—	—	9:29	Zeliz	»	6:08	—	10:49	5:51
Zsarnóca	»	10:00	—	—	9:54	Garam-Damásd	»	6:20	—	11:01	6:04
Szénásfalu-Vihnye (V.-für.)	»	10:13	—	—	10:12	Oroszka	»	6:31	—	11:11	6:23
Geletnek-Szklenó (Sz.-für.)	»	10:19	—	—	10:33	Csata	»	6:38	—	11:18	6:32
Garam-Szt.-Kereszt	»	10:37	—	—	11:08	Bény	»	7:09	—	11:36	7:03
Saskó-Váralja	»	*10:44	—	—	11:18	Kéménd	»	7:20	—	11:47	7:17
Jálna	»	10:53	—	—	11:29	Kőhid-Gyarmath	»	7:33	—	12:00	7:33
Garam-Berzencze	érk.	11:00	—	—	11:37	Párkány-Nána	érk.	7:49	—	12:17	7:52
Tót-Megyer—N.-Bélicz. N.-Bélicz—Privigye-Bajmóc.						Privigye-Bajmóc—N.-Bélicz. N.-Bélicz—Tót-Megyer.					
Stanice.	triedy	osobný	osobný	osobný	osobný	Stanice.	triedy	osobný	miešan.	osobný	osobný
		vlak	vlak	vlak	vlak			vlak	vlak	vlak	vlak
		I—III.	I—III.	I—III.	I—III.			I—III.	I—III.	I—III.	I—III.
Tót-Megyer	ind.	4:15	11:55	4:10	7:20	Privigye-Bajmóc	ind.	8:50	11:30	—	4:55
Annamajor	»	*4:26	*12:06	*4:21	*7:31	Koós	»	4:02	11:49	—	5:07
Nagy-Surány	érk.	4:37	12:17	4:32	7:42	Nyitra-Novák	»	4:14	1:06	—	5:19
Ondrohó	ind.	*4:56	12:39	*4:48	8:02	Nemes-Kosztolány	»	4:29	12:29	—	5:34
Komjáth	»	5:08	12:51	5:00	8:14	Nyitraszég	»	4:40	12:44	—	5:45
Nagy-Kér 6. sz. őrh.	»	*5:22	*1:05	*5:14	*8:28	Oszlány	»	4:48	12:55	—	5:53
Ivánka	»	5:40	1:23	5:33	8:47	Nagy-Ugrócz	»	4:59	1:18	—	6:05
Nyitra	érk.	5:57	1:40	5:50	9:04	Simony	»	5:06	1:27	—	6:12
Nyitra	ind.	6:02	1:45	5:55	—	Nagy-Bélicz	érk.	5:15	1:38	—	6:21
Kajsza 10. sz. őrh.	ind.	6:13	*1:56	6:06	—	Nagy-Bélicz	ind.	5:20	—	1:53	6:36
Üzbégh	erk.	6:22	2:05	6:15	—	Kis-Bélicz	»	*5:24	—	*1:57	*6:40
Vicsap-Apáti	ind.	*6:41	*2:25	*6:34	—	Nyitra-Zsambokrét	»	5:33	—	2:06	6:49
Szomorfaú	»	6:51	2:35	6:44	—	Chynorán 15. sz. őrh.	»	5:40	—	*2:12	*6:55
Nyitra-Ludány	»	7:13	3:02	7:07	—	Bossány	»	5:9	—	2:22	7:04
Nagy-Tapolcsány	»	7:37	3:25	7:30	—	Nagy-Tapolcsány	»	6:12	—	2:44	7:27
Bossány	»	7:54	3:42	7:47	—	Nyitra-Ludány	»	6:30	—	3:07	7:46
Chynorán 15. sz. őrh.	»	8:04	3:51	7:57	—	Szomorfaú	»	6:53	—	3:33	8:09
Nyitra Zsambokrét	»	8:11	3:58	8:04	—	Vicsap-Apáti	»	*6:59	—	*3:40	*8:15
Kis-Bélicz	»	*8:20	*4:07	*8:13	—	Üzbégh	érk.	7:18	—	4:00	8:34
Nagy-Bélicz	erk.	8:24	4:11	8:17	—	Kajsza 10. sz. őrh.	ind.	*7:28	—	*4:19	*8:44
Nagy-Bélicz	ind.	8:34	4:25	8:22	—	Nyitra	erk.	7:39	osobný	4:30	8:55
Simony	»	8:45	4:39	8:33	—	Nyitra	ind.	7:44	4207	5:10	9:05
Nagy-Ugrócz	»	8:55	4:53	8:41	—	Ivánka	ind.	8:02	2:07	5:32	9:23
Oszlány	»	9:06	5:08	8:52	—	Nagy-Kér 6. sz. őrh.	»	*8:17	*2:22	*5:47	*9:38
Nyitraszég	»	9:15	5:20	9:01	—	Komjáth	»	8:32	2:37	6:02	9:53
Nemes-Kosztolány	»	9:32	5:43	9:17	—	Ondrohó	»	*8:41	2:47	*6:11	10:03
Nyitra-Novák	»	9:45	6:01	9:30	—	Nagy-Surány	erk.	8:52	2:58	6:22	10:14
Koós	»	9:58	6:17	9:43	—	Annamajor	ind.	*9:12	*3:18	*6:45	10:34
Privigye-Bajmóc	erk.	10:10	6:32	9:55	—	Tót-Megyer	erk.	9:22	3:28	6:56	10:44
Garam-Berzencze—Selmezbánya.						Selmezbánya—Garam-Berzencze.					
Stanice.	triedy	nák. os.	osobný	miešan.	Stanice.	triedy	nák. os.	miešan.	osobný		
		vlak	vlak	vlak			vlak	vlak	vlak	vlak	
		I—III.	I—III.	I—III.			I—III.	I—III.	I—III.		
Garam-Berzencze	ind.	6:43	12:22	5:25	Selmezbánya	ind.	4:50	9:25	2:55		
Kecskés 3. sz. őrh.	»	*7:09	*12:43	*5:49	Bélabánya	»	5:24	9:59	3:28		
Bélabánya	»	8:00	1:27	6:38	Kecskés 3. sz. őrh.	»	*5:55	*10:30	*3:59		
Selmezbánya	erk.	8:52	2:03	7:28	Garam-Berzencze	erk.	6:15	10:50	4:19		
* Podmienenčne vlak zastane						Hrubé čísla značia nočné hodiny.					

Tlačou cis. a kraj. dvornej knižtlačiarne Viktora I. vyánszkeho v Budapešti.